

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

3. An opinio plurimorum Doctorum asserentium pœnitentem non teneri acceptare pœnitentiam, impositam à Confessario sit saltem tanquam improbabilis censuranda? Ex p. 11. tr. 7. & Misc. 7. res. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

dia. 8. c. 26. Beia in Respons. cas. cor. f. p. 3. cef. 3. Na-
 uarrus in mon. c. 20. num. 26. & nouissimè Yribarne
 in 4. sent. tom. 2. dist. 19. q. 1. disp. 17. sect. 3. & Piti-
 gianus etiam in 4. eodem dist. 19. q. 1. vnic. art. 3. præ-
 ter DD. qui ante Concilium scripserunt, & etiam
 post Concilium probabilem vocant hanc opinionem
 Sotus in 4. dist. 20. q. 2. art. 1. Zerola in praxi penitent.
 cap. 25. q. 9. ex ordine Prædicatorum P. Ioann. de la
 Cruz in direct. conse. p. 2. de Sacram. penit. q. 4. dub. 3.
 concl. 1. & nouissimè Villalobos in sum. tom. 1. tract.
 9. dub. 28. num. 4. vbi sic ait. En practica se ha de
 dezir, que si el penitente no quiere aceptar la peniten-
 cia, y en lo demas llego bien dispuesto, á be el Sacer-
 dote absolverle, contra su opinion, porque la opinion
 contraria, es probable practica, pues la tienen hom-
 bres tan doctos. Ita Villalobos, qui ad partes hanc
 opinionem ibi doctè pertractat. Et ratio est, quia
 peccator in hac vita non tenetur satisfacere pro pœ-
 na temporalis, & ideo potest eam remittere in Purga-
 torium, ac proinde non tenetur, quoad hoc obedire
 Iudici ac Confessori, id præcipienti. Respondent ve-
 rò ad argumentum Concilij, dicendo posse Sacerdo-
 tem ligare ad pœnam, sicut in eodem Concilio, &
 absoluerè à culpa; sed constat apud omnes non posse
 absoluerè nolentem, sed tantùm volentem, & pœni-
 tentiam acceptantem: sed non sequitur, hoc posse
 etiam nolentem, sicut, vt dictum est, absoluerè no-
 lentem non potest.

3. Notandum est etiam, aliquos Doctores asserere
 penitentem non respicientem omnem penitentiam,
 sed aliquam, licet parvam, vt vnum Pater noster,
 &c. acceptantem, non esse à Confessario, sine absolu-
 tionis beneficio, dimittendum. Ita Reginald. in praxi
 tom. 1. lib. 7. c. 2. num. 15. Homobonus in exam. Eccl.
 p. 1. tract. 5. cap. 15. q. 92. Hostiens. in sum. de penit. §.
 & an sit, ver. quid de operibus. Abb. in c. significati-
 num. 2. od. it. Molseus in sum. tom. 2. tract. 7. cap. 25.
 num. 57. & alij. Sed sufficiat, in re tam graui, varias
 sententias proposuisse, & DD. post Concil. Trident.
 maximè pro secunda sententia non sine labore, in
 gratiam studiosorum collegisse, nihil tamen de eo-
 rum placitis approbando, vel reprobando.

RESOL. III.

An opinio plurimorum Doctorum asserentium peniten-
 tem non teneri acceptare penitentiam impositam à
 Confessario sit saltem tanquam improbabilis censu-
 randa? Ex part. 1. tr. 7. & Misc. 7. Ref. 2.

§. 1. Ego teneo eum communi Doctorum senten-
 tia, Confessarium posse obligare peniten-
 tem ad acceptandam satisfactionem iniunctam, & ip-
 sum teneri ad eam acceptandam, dummodò sit ra-
 tionabilis. Probatur, Sacerdos habet claves ad solu-
 uendum, & ligandum, & hac potestas est in ordine
 ad impendendas penitencias, vt docet Trident.
 sess. 14. cap. 8. & can. 15. Ergo Sacerdotes habent po-
 testatem obligandi penitentes in ordine ad satisfac-
 tionem. Ergo penitentes tenentur acceptare pœni-
 tentiam iniunctam, quia tenentur ad id, ad quod
 obligantur ab habente legitimam potestatem.

2. Dices: Sacerdotem posse ligare eo modo, quo po-
 test soluerè, vnde sicut non potest soluerè, nisi volen-
 tem solui, ita nec ligare, nisi volentem. Contra. Eo ip-
 so quod penitens vult solui, vult iudicari secundùm
 propriam conscientiam quoad peccata. Ergo se sub-
 iicit potestati iudicatiuæ Sacerdotis. Ergo punitioni,
 quia punitio est de necessitate iudicij.

3. Sed difficultas est, an opinio contraria plurimo-
 rum Doctorum sit tanquam improbabilis censuran-
 da?

da? Ego olim adduxi, aliquos, qui negatiuè respon-
 dent, sed nouissimè illam nota improbabilitatis inu-
 rit Cardinalis de Lugo; Verùm aduersus illum inur-
 git Ioannes Pontius in curs. Theol. disp. 46. q. 14. con-
 clus. 4. n. 171. vbi sic ait: Non tenetur pœnitens ac-
 ceptare pœnitentiam iniunctam à Sacerdote in ordi-
 ne ad satisfaciendum pro pœna temporali, in quam
 commutatur æterna: debet tamen eam implere si
 e. m. acceptet.

4. Hanc tenet Doctor 4. dist. 49. n. 27. cum suis, &
 Gabr. Ioann. de Medina, Navarro, Syluestro contra
 Recentiores communius, quos sequitur Cardinalis
 de Lugo, quem miror addere (aliorum malè fundatis
 censuris) non esse audiendos illos, qui adhuc illam
 sententiam probabilem putant, quos auctores con-
 gerit Diana: vtinam doctus Cardinalis parceret cen-
 suræ, aut melius consideraret fundamenta sua, ac no-
 stra. Ita ille, & Leander de Sacram. tom. 1. tr. 5. dist. 9.
 quæst. 66. Licet nostram, & Cardinalis de Lugo sen-
 tentiam teneat, tamen aduersus illam nominatim
 asserit non bene contrariam tanquam improbabilem
 damnasse. Idem obseruat post adductum Cardina-
 lem de Lugo Martinus de San Ioseph in mon. Con-
 fess. tom. 1. lib. 1. tract. 27. de penit. num. 6. vbi sic
 ait: [El penitente tiene obligacion à aceptar la peni-
 tencia iusta, que le impone el confessor: la razon es,
 porque la confession es juicio, y todo juicio consta
 dela virtud coactiua, y assi puede obligar el Con-
 fessor en el juicio de la confession, Lugo, y es
 comun. Però tambien es bien probable la opinion
 de Escoto dist. 19. num. 27. & 28. que dize que el
 penitente no està obligado à aceptar la penitencia:
 pero que si la acepta tiene obligacion à cumplirla,
 porque no ay precepto, que obligue à satisfacer
 en esta vida, sino que se puede remitir la satisfacion
 en el purgatorio. T assi los que dixeron, que la
 opinion de Escoto es improbable ò no leieron, ò
 no aduertieron à la fuerza de sus razones; inaduer-
 tencia por cierto bien probable. Ita ille, cui adde
 Ioannem de Soria in epilogo summa. 2. part. 2. tr. 1. 1.
 sect. 1. dist. 6.

5. Sed pro curiosis hic adducam doctissimum Scoti-
 stam, qui tenet authoritatem Scoti non facere pro
 casu nostro. Hic itaque asserit Petrus Marchant. in
 Tribunali Sacram. tom. 1. tract. 6. t. 3. quæst. 1. concl. 2.
 fol. 249. Dices apud Doctorem subtilem Scotum in
 4. distinct. 15. quæst. 1. num. 14. permittitur Pœnitenti
 reculare omnem pœnitentiam modò satisfacere vel-
 lit residuo pœnarum debitaram in purgatorio. Res-
 pondeo subtilitatem esse merè speculatiuam, & in
 praxi nullatenus tutam, etsi enim concludat de sa-
 tisfactione pœnarum simpliciter in foro Dei, quam
 debet peccator in hoc mundo, vel in alio adimple-
 re: Non tamen concludit de satisfactione, vt est
 pars integralis Sacramenti, & cuius susceptio ad
 integritatem Sacramenti spectat: Vnde dico, etsi
 pœnitens quò ad forum Dei possit reculare pœnas,
 & se resoluerè ad satisfactionem in igne Purgato-
 rij: quoad forum tamen Sacramenti grauem irre-
 uerentiam faceret Sacramento, redderetque illud
 mutilum parte integrali, ac non minus mortaliter
 peccaret, quàm qui ex propria voluntate culpabi-
 liter omitteret partem integram sacrificij. Quod
 ergo Doctor subtilis subtiliter concludit, et quod,
 qui pœnitentiam Sacramentalem respueret, essen-
 tiam Sacramenti non læderet, tamen læderet non sine
 mortali peccato eius integritatem. Huc vsque Pater
 Marchant.

6. Sed video recentiores Scotistas Fabrum
 Pontium, & alios hanc distinctionem non admit-
 tere, idè remanet adhuc difficultas. an dicta opi-
 nio sit censuranda saltem tanquam improbabilis?

Sup. hoc in
 Ref. not. præ-
 ce. 12.

& in fauorem Cardinalis de Lugo adducam Patrem Amicum, qui in *Curs. Theol. tom. 8. disp. 16. sect. 1. num. 3.* sic ait: Hanc sententiam Vasquez & Victoria putant de fide; Suarez. ita certam, vt sine temeritate negari non possit; Canus oppositam vocat intolerabilem. Et sanè si verba Trid. *sess. 14. cap. 8. & can. 15.* expendantur, adeo sententia hæc certa est, vt de ea dubitari non possit. Verba autem Concilij sunt hæc; Habeant præ oculis (supple Sacerdotes) vt satisfactio quam imponunt, non sit tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem; nam claves Sacerdotum non ad absoluentium duntaxat, sed & ad ligandum concessas etiam antiqui Patres & credunt, & docent. Et *can. 15.* Oppositum sub anathemate damnat. Si igitur in Sacerdote est potestas ligandi penitentem per infunctam satisfactionem, erit in penitente obligatio acceptandi; alioqui frustra esset in Sacerdote potestas, cui nulla responderet in penitente subiectio.

7. Dices primò cum Nauarò. Esse in Sacerdote potestatem non absolutam sed arbitrariam, cui responderet in penitente subiectio non coacta, sed libera. Sed contra. Nam hanc potestatem ligandi Concilium comparat cum potestate soluendi, atqui potestas soluendi siue à culpa, siue à pena eterna (non enim intelligi potest de potestate soluendi à pena temporali: quia hæc est eadem cum potestate ligandi per penitentiam impositionem: quæ quatenus penitentem obligat ad acceptam satisfactionem, dicitur potestas ligandi) non est potestas arbitraria, sed absoluta: quia non est in arbitrio Sacerdotis absolueret, vel non absolueret penitentem à peccatis, sed ex præcepto tenetur posita subiecti dispositione: quo etiam præcepto tenetur penitens ad absolutionem procurandam & acceptandam: ergo etiam potestas ligandi præ satisfactionem erit in Sacerdote absoluta, consequenter etiam in penitente respondet obligatio acceptandi absoluta.

8. Dices secundo, cum Fabro apud Dian. *tr. 4. de Sacrament. resol. 51.* Concilium intelligi de penitentia, quatenus est medicinalis & præseruatiua à futuris peccatis; non autem quatenus est satisfactoria; Vt sic enim potest illam non acceptare, sed in alia vita soluere. Sed contra, nam hanc potestatem, quam Confessarius habet imponendi penitenti satisfactionem, manifeste extendit se ad imponendam illam etiam in vindictam, & castigationem præteritorum peccatorum, vt ex ipsius verbis supra relatis aperte constat. Confirmatur, quia Confessarius in hoc Tribunali non solum agit partes Medici, sed etiam Iudicis & Ministri Dei, cuius offensas iuxta ipsorum grauitatem punire debet in reo. Et hæc omnia docet Amicus vbi supra, quæ censuram Cardinalis Lugo confirmant, & rationes quas adducit Pontius contra ipsam enervant. His tamen non obstantibus, cum licentia Patris Leandri, ego iudicium meum circa præfatam censuram, an rectè vel non, lata sit, lectoribus ex dignis rationibus non aperiam, & vellem à sacra Congregatione Concilij Tridentini circa præsentem difficultatem oraculum sumi.

RESOL. IV.

An penitens, qui non vult acceptare penitentiam, sit absoluentus?
Et quid, si penitentia sit medicinalis, seu præseruatiua? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 51.

§. 1. Negatiuè respondeo cum Doctoribus, quos citam in *tract. 1. miscellan. * resol. 52.* quibus nunc addo Comitolum in *resol. moral. lib. 1. q. 35. per totam*, vbi mordicus nostram sententiam probat.

2. Sed etiam notari aliquos DD. affirmatiuum sententiam probabilem existimare, quibus nunc addo Fabrum lectorem primarium sacre Theologie in Academia Patavina de *pæn. in 4. sent. dist. 19. q. vnic. dist. 35. cap. 10. n. 26. & seq.* & Pharaonium *tract. 1. de pæn. sess. 22. cas. 10.* vbi probant, quod si penitentia sit satisfactoria, & non medicinalis, seu præseruatiua post penitentem illam non acceptare, modo habuerit animum satisfaciendi, vel viuens in hoc sæculo per indulgentiam, & bona opera, vel mortuus per penas Purgatorij; quia non adest præceptum de acceptanda tali penitentia. Addit tamen Faber *vbi supra, num. 229.* quod licet hæc opinio sit vera, tamen in praxi non esset de facili ponenda in vltis quia difficile est inuenire aliquem verè penitentem, qui bona fide confiteatur, adè saxeum, vt nolit vel tantillum penitentiam acceptare. Proinde si quis accederet, qui nollet vel exiguam penitentiam acceptare, esset multum considerandum, an haberet verum dolorem, & esset benè dispositus; qui enim nec ter Iesus dicere vellet, non videtur benè dispositus, & proinde ex hoc capite esset reiciendus, non autem quia teneretur ad acceptandam penitentiam. Quod si constaret probabiliter verè penitentem, & saltem attritum, neque enim ex hoc præcisè, quod non vult acceptare penitentiam, est in peccato mortali, quia contentus de peccato, & vult puniri ab eo cuius est poenam iuste infligere; certè non esset dimittendus sine absolutione. Ita Faber, vide *supra prædictam resol. 52.* & Vegam in *summ. tom. 2. cap. 64. cas. 1.* cum Elbio in *4. sent. dist. 15. §. 20.* qui hanc sententiam probabilem putat, nam contrariam vocat tantum probabilior.

RESOL. V.

Quidam Confessarius voluntariè omisit imponere penitentiam in confessione peccatorum venialium, quæ sunt, an peccatum mortale commiserit?

Et penitens, qui reliquit facere penitentiam leuam, v.g. vt si unus Psalmus, vel Miserere, & hoc etiam si ob peccata grauiora fuerit impositum, an peccet mortaliter?

Et an omisso penitentia grauis imposita propter sola venialia, vel mortalia iam prius confessa, sit culpa mortalis? Ex part. 6. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 44.

§. 1. Affirmatiuum sententiam videtur indicare Suar. in *3 p. tom. 4. disp. 38. sect. 3. in principio*, & Valerius Reginaldus in *praxi, tom. 1. lib. 7. cap. 2. num. 12.* vbi asserit, quod non est dubium, quin Confessarius sub graui peccato teneatur aliquid semper in satisfactionem imponere debenti ac valenti eam adimplere: nam alioquin redderet Sacramentum mutilum, truncata vna ipsius parte, quæ est satisfactio.

2. Sed licet obligatio imponendi penitentiam sit ex genere suo grauis; potest tamen aliquando ex paruitate materiæ in eius omissione adesse tantum peccatum veniale; vt si penitentia leuis deberet imponi ob peccata aliqua venialia, sæpè iam confessa: tunc enim Sacerdos non peccaret mortaliter, si seculo contemptu non imponeret vllam penitentiam. Et ita docet Lugo de *penitent. disp. 25. sect. 4. num. 4.*

3. Notandum est etiam hinc obiter penitentem, qui